

מסורת הש"ס

אודייני. מכתשת גדולה: **מנוס**. אמרו אפי' יסן ע"ג קרקע לא יאז עד שיכפה מטמו וישב עליה: **בעין ארצה**. כלומר שכפה מטמו וישב עליה ולעולם קריעה מעומד: **ואסור לקרום**. כדאמרין לעיל (דף טו). מדאמר רחמנא ליחזקאל האנק דוס. והא דלמר (סוכה דף כה) אצל חייב בכל המנות האמורות בתורה חוץ מן התפילין הם שאל מנות בעלמא אצל הני אית זהו שמחה: **רביס לריסי** ליה. לדרשה: **סכר לאוקמי אמורא עליה**. מורגמן: **ושלישי כנל**. מותר להניח תפילין דעיקר אצילות אינו אלא צ' ימים: **ואם צלו פנים חדשות**. ציוס ג' אפי' אינו חולץ תפילין אע"ג דאיכא לניחש דלמא אמרי [בשנין] ימים הראשונים נמי הניח תפילין: **רבי יושב אמר וכו'**. דעיקר אצילות אינו אלא יוס אחד: **ואם צלו פנים חדשות**. ציוס שני חולץ תפילין: **מ"ע דר"א**. דסכר עיקר אצילות שני ימים: **דכסיי ויתמו ימי**. דמשמע צ' ימים: **עיקר מיריא יוס אחד**. אצילות צ' ימים: **הלכה כר"א תלויס**. שאס צלו פנים חדשות צ' אינו חולץ והלכה כרבי יהושע בהנחה דצני מותר להניח תפילין: **צני לעולא חולץ**. צניסי קאמר הלכה כר"א דלמר אינו חולץ אצל צני לא ידענא אי חולץ אי לא: **חולץ ומניה**. צני אפי' משה פעמים ציוס וכי צלו פנים חדשות חולץ וכי ליכא פנים חדשות מניח: **רצא אמר כיון שמיית**. צני שז אינו חולץ לפנים חדשות: **והאמר רצא**. לעיל (דף כ). צנפיית המטה הלכה כתנא דידן דלמר ג' ימים עיקר אצילות ה"ג נצעי ג' ימים (ה) להניח תפילין: מננה

(א) יצמות ט. (ב) לקמן כ. ע"ש. (ג) עין תוס' ד"ב קנה. ד"ה אודייני. (ד) גימטא הרי"ף (דף נה); גדולה מובן אחרו פיילו על גבי קרקע לא יאז כ"י. (ה) [ג'יל' אלו], (ו) [נמ'] שמחת פ"ה. (ז) [שמחת פ"ו]. (ח) עני נה"ר. (ט) דוס אצל חייב (דף רמב). ד"ה אצל חייב וכו' מבין למה נקט בן לשנא. (ט) עני בדרין [טס]. (י) לעיל כ. (י) עני' תוס' גימטא קג. ד"ה בין ומות' שבעות. ל. ד"ה משה ומספות וצמח טו. ד"ה מיישב.

תורה אור השלם

1. ויקרא לו וקני עירו ודברו אליו ועמד ואמר לא יחציתו לקחתה; דברים כח כ
2. ויקם איוב ויקרע את מעלו וזנן את ראשו ופל ארצה וישתחו; איוב כ א
3. ויקם הפלך ויקרע את בגדיו וישב ארצה וקל עבדיו וצבים קרעו בגדיהם; שמואל ב יג לא
4. ויבכו בני ישראל את משה בערבת מאוב שלשים יום ויתמו ימי כבי אבל משה; דברים לד ח
5. והפכתי חניכם לאבל וקל שיריכם וקל והיעליתו על כל מתנים שק ועל כל ראש קרחה ושמתיק ב כאל יחיד ואתייתה כיום קר; פסוק ה י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והאמר רצא כו' נצעי ג' ימים שלא להניח תפילין;

גליון הש"ס

גמ' דולמא מילתא יתירתא. עין לקמן דף ט ע"ה מ"ה משכס: **תוס'** ר"ה אלו דברים וכו' ענין עשיית ישמעאליס ע"י לקמן דף כד ע"ה תוס' ד"ה ושמאל' לנעמיה;

מוסף רש"י

ואם היו רביס צריכין לל' ללמד ממת (חולין ט"ז).

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

כ"א.

עין משפט
גר מצוה

קריב א מיי פ"ד מהל' יכוס ומליה ה' ו סמג ענין נז טו"ע א"ש: **ס' קסט פ"ד ע"ד**: קב ב מיי פ"ה מהל' אכל הלכה יז: **קבא** ג מיי ס ה' א סמג ענין דרנג ג טו"ע י"ד ספ סקיף פ: **קבב** ד ה ו ד מיי סס הלכה טו סמג ע"ס טו"ע טס וסמן שפד סקיף פ: **קבג** ח מיי סס פ"ד הלכה טו טו"ע טס סמגן שפד סקיף א [טו"ע י"ד א"ח סמגן לט סקיף ה]:

אלא מעתה ועמד ואמר ה"ג. משמע ועמד ואמר היינו אפי' מיישב והא דלמרינן פרק מנחות חלילה (בימות דף ק). צני עמודי לכתחילה שמא לריך עמידה מדרבנן מיהו קשה דועמדו שני האגסיס (דברים ט) דצנינן אפי' מיישב כמו ועמדו וקדשו (לעיל דף י"ח): אצל ועמד לחוד לא משמע הכי: **ד"א' לא תימא הכי וישבב ארצה וכו'**. אע"ג דושכב ארצה כתיב נמי אצל הילך דבת שבע אע"ג דלא גבי מת כתיב אלא על צנו ושמא הואיל והצניא אמר לו מות ימות הכי הוא כמת ואע"פ שהפסל עליו שיחיה וכענין זה אמר צירושלמי הקצ"ה שהיה יודע שעמיד להיות מצול היה מתאצל על עולמו וקודם המצול וצמוט הרב הקשה כי הסוגיא משונה בכתחילה אומר מלתא יתירתא ע"ג דאי לא תימא הכי והדר מקשה ללא יאז ידי חוצתו וי"ל דהכי פ"י מלתא יתירתא ו"ה"כפה מטמו ושכב ע"ג קרקע וא"כ ע"ג מלתא יתירתא דליכא למימר ושכב היינו כפייית המטה דהא לל יאז ידי חוצתו מכפייית המטה א"ל כע"ג וליכא שום יתור ויחא ליה לשנויי הכי מלומר שהיה מלתא יתירתא ולהיכתיב קריעה מכפייית המטה:

א"ף דברים שאבא אסור בהן. הכא לא חשיב דברים אצילות עליהן כגון כפייית המטה עטופיה הראש דלא חשיב אלא מילי דאסור בהן תפילין ושאלת שלום לא חשיב דאין זה כל ימי האבל כדאמר לקמן תכצוק לא חשיב דהויא כנל רחיה אע"ג דלעיל (דף טו). מייית תרי קראי רחיה ולתכצוקת אצל הני דלא נוהגיס כל השבע על לאספוקי מפי' הרי"א פשיט שרצניו שמאל אחר ה' מתיר ללאז לעשות מלאכה אחר ה' ימים ומה שאין נוהגין עתה לעשות עטופת הראש וכפייית המטה סמכין אהא דלמרינן צירושלמי אכסנאז אינו חייב צנפיית המטה דלא לימנור חרש הוא פ"י מנשך וכומו כן אנו צין הנכריס וי' צנינו ע"כדים ושפחות ועוד יש ליתן טעם צנפיית המטה לפי שמטות שלנו כך יכולין לשכב צנחת מלד זה כמו מלד זה ואין יכרת הכפייית ד"ש להן ד' קודדיסיס מלמעלה כעין רגליס וכדלמרינן לקמן דרגש אין לריך לכפותו ועוד יש ליתן טעם צנפיית המטה שאל היה מציא כי אס לדי שמוק ענין מצוה

עטיפת ישמעאליס: **ואאסור** לקרות בתורה. צנפיית רצני יתחק וקני כצד כי רצני יעקב היה אוסר צנימי אצלו וצדיק וצדדיס הרעים צנימיה מלל תני ליה צנפייתו כמו ט' צאז סילהי תענית (דף ג). וצנימי וקנתו חוז והתיר וצירושלמי אמר אצל שונה צנמוס שאינו רגיל משמע שונה כמו צט' צאז שאומר צפרק צתרא דמענית (סס) אצל קורא צנמוס שאינו רגיל וה"ק תסם כל מנות הוהוהא אצל נוהגות צט' צאז ואסור לקרות צמורה כו' אצל קורא צנמוס שאינו רגיל וקורא צאיוב וקניות וכו' משמע ללאוהי דאצל וט' צאז שוין כדקאמר צירושלמי ומיהו אצל שונה צנמוס שאינו רגיל משמע דהא דוקא שרי ולא צאיוב וצקניות וצנימיה ומה שהצניא רבי יתחק ללאסור מדקאמר לעיל (ד' טו). אסור דצדכי תורה צנאמר האנק דוס ומשמע הכל אין ל"ל רחיה ללא קאמר אלא מדצר המשמחו כדאמר צנפיית (ד' טו). משום שנאמר פקודי ה' יסריס משמחי לז תעד דכולו לאו דוקא דהא קאמר אסור צנפיין צנאמר פאךך חצוב עליך ואינו אסור כל ימי אצלו:

משלישי ואיך. ושלישי צנפיין [מקממן] ככולו ומדרבנן דהא לא מייית קרא אלא לשני ימים דכתיב ויתמו ימי צני אצל משה הר"א והאי ויתמו צנפיין וכן ואחריתא כיוס מר טפי מכל שאר מילי דכל שעה שהוא מר נפש מתעולל צעפר ואין זה פאר דכפישש צקונטרס כצמזות (ד' ו): ריצי"א וצט' צאז היה אומר ר' יתחק וקני דשרי כמו צנפיית דשרי:

חורין ומניה אפי' משה פעמים. פ"י חולץ צנפיית חדשות ומניה כשילכו וכן כל שעה שילכו משה פעמים ציוס וטעמיה משום צין לר"א צין לרבי יהושע צנפיית חדשות אסור לר"א להניח אסור ולרבי יהושע אפי' חולץ:

רבינו חננאל

אי הכי בעינן חליצה, דכתיב ועמד ואמר לא חציתו דמי דמפורד. והתניא בין ועמד בין וישב בין מטה, חליצה כשהו. חליצה כשהו. ויקם [ומלך] ויקרע את בגדיו. ודלמא קריעה מעומד מלתא יתירתא הוא דכדב, כמה דכדב בשכירתו ארצה על גבי מטה על גבי כסא על גבי אידן [גדולה] על גבי קרקע לא יאז, ואמר ר' יוחנן שלא יצא קיים כפייית המטה. (יצא) ליה, מאי וישבב ארצה, לא ארצה משמ הוא, אלא כעין ארצה. כדמפרש צירושלמי ר' יוחנן אמר וישבו אתו לארץ, אינו כחוב על הארץ, אלא לארץ, דכדב המסוך לארץ, מיכן שהן שינינן על מסות כפיות, וכיון שינון על מטה כפיה צניור בלילה ונזכר שהוא אבלי אלו דברים שאבלי אסור בהן, במלאכה, ובספיה, ובחליצה, ובצנפיית המטה, ואסור לקרות בתורה בבניאים ובכתובים ולשנות במשנה ובמדרש והאלכות ובאגרות, ואם היו רבים צריכין לו אינו נמצע. ומעשה ומת בנו של ר' יוסי בצפורי, ובחו של ר' בבית שערס, ויצאו ודרשו כל היום. ואסיקנא, ובלבד שלא יעמד התורגמן, אלא יושב לו אחר בצדו של אבלי ולוחש לו, והוא לתורגמן, והתורגמן משמיט לרבים, ת"ד אבל שלשה ימים הראשונים אסור להניח תפילין, משלישי ושלישי בכלל מניה, ואם באו פנים חדשות אינו חולץ, דברי יהושע ר' אילעור, ור' יושע אומר, משני ושני בכלל מניה, ואם באו פנים חדשות חולץ. אומר עולא הלכתא כר' אילעור, בחליצה, שאם באו פנים חדשות תפילין ואילך אינו חולץ. והלכתא כרבא דאמר כיון שהניח אינו חולץ, ו[וכי] יהושע בהנחה, שמיים מניה. מאי טעמא דר' אילעור, דכתיב ויתמו ימי כבי אבל משה, מיעוט ימי אבל ואחריתא כיוס מר, וימא קמא בלבד.

6) נראה ד"ל משלישי ואילך אינו חולץ וכו"י בהנחה שמיים שני מניה והלכתא כרבא דלמר כיון שהיה שז אינו חולץ.